

P GLASOVA Panorama

KRANJ, 31. OKTOBRA 1963

STEVILKA 43

NAŠ PREDSEDNIK NA
LADJI ROTTERDAM

Tito se vrača

ZE DRUGIČ po triletnem presledku pluje naš predsednik Tito čez Atlantski ocean. Prvič se je l. 1960 vračal z italijansko ladjo, zdaj pa je na krovu nizozemske ladje, ki bo pristala v Italiji. V obeh primerih bo z ladjo, ki ga je prepeljala čez Atlantik, priplul v italijansko pristanišče.

Nestrpno pričakujemo Titovo vrnitev v domovino. Po več kakor enomesečnem popotovanju po deželah Latinske Amerike in v ZDA bo naš predsednik zopet med nami. Vrnil se bo z lepimi dokazi, da je opravil še eno veliko nalogo kot neutrudljivi borec za mir.

Dan mrtvih

NA GORENJSKEM imamo Begunje in Dražgoše, razen njih pa še druge kraje s spomeniki in pokopališči. Na Gorenjskem imamo grobišča obrnjena na vzhod in zahod, na jug in sever. V zemlji ležijo mrtvi včasih sami, ponekod pa so zakopani v skupinah, če je bila njihova usoda množičen grob.

Tako razmišljamo vsako leto, da je mrtvih vedno več. Na dan, ko pokopališča, grobnice in stara bojišča obiščejo milijoni ljudi, spoznamo, da še niso pozabljeni junaki, ki so padli za velike cilje in sorodniki ter znanci, ki so s šestimi deskami odšli v deželo, iz katere ni vrnitve.

Dan mrtvih je vsako leto tudi dan solza in žalosti. In žalost je vpletena v venco.

Turkinja HATICE NINE iz turške vasi Sarp je najstarejša ženska na svetu. Trdi, da je stara 168 let. Vendar podatki niso preverjeni

Meja smrti

OB DNEVU MRTVIH pravzaprav najbolj zbrano razmišljamo o smrti. Ločnica med življenjem in smrtjo pa je tudi sicer predmet pogostih razmišljanj. Kako dolgo lahko človek živi? Kje je meja? Na takšna in podobna vprašanja odgovarjamo. Nekateri doživijo sedemdeset let, drugi osemdeset, nekaj jih prekorači tudi devetdeset let; ljudje, ki živijo celo stoletje pa so zelo redki. »Dolgost življenja našega je kratka«. Različno umiramo, toda na koncu ...

NAJSTAREJSI LJUDJE NA SVETU

Na mednarodnem kongresu, ki je bil leta 1960 v Moskvi posvečen staranju in starosti, so sovjetski zdravniki poročali o treh kavkaških kmetih in kmetih, ki so pri telesnih in duševnih močeh doživeli 145, 150 in 156 let. Toda najvišjo starost je dočkala Turkinja Hatice Nina iz turške vasi Sarp v bližini turško-ruske meje. Starka trdi, da je stara 168 let. Rojena naj bi bila kmalu po francoski revoluciji

● Vrtljak življenja je kratek ● Pravijo, da bodo naši nasledniki dočakali večjo starost ● Trditve znanstvenikov niso prazne obljube ● Še prej pa morajo odkriti vzroke staranja

letu 1795. Skupina zdravnikov, ki jo je pregledala, ne izključuje, da njena trditve ni resnična. Toda pravijo, da to še ni najvišja starost. Če lahko verjamemo svetemu pismu je legendarni svetopisemski patriarh Methusalem živel 969 let.

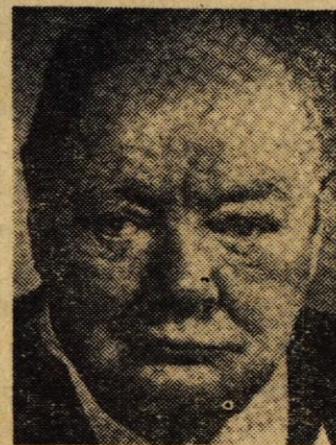
Znanost še vedno ni razkrila skrivnosti staranja in umiranja. Zakaj celice ne ostanejo vedno mlade, zakaj se starajo in zakaj umro? Ta zakon narave je ostal še nepojasnen.

ZNANSTVENIKI NE VERJAMEJO V SMRT

Čeprav vzroki staranja še niso znani, znanstveniki ne izključujejo, da lepega dne tudi ta skrivnost ne bo odkrita. Nekateri znanstveniki že resno dvomijo v umrljivost celic. Tako trdi kanadski znanstvenik Hans Selye, da ne bo več zadržkov za podaljšanje življenja, ko bodo znani vzroki staranja.

PODALJŠANJE ŽIVLJENJA

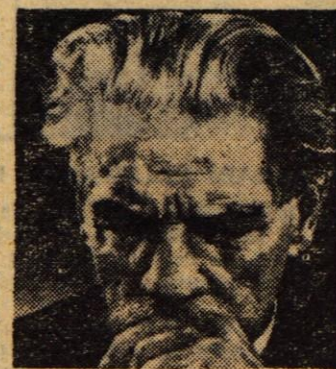
Meja smrti se je v zadnjem stoletju povzpela navzgor. Čeprav je v nekaterih razvitih deželah povprečna starost že prekoračila mejo 50 ali 60 let ne smemo pričakovati, da se bo življenje, kar samo po sebi podaljševalo. V večini držav je 65 letna starost meja, ko odpovedo človeške telesne in duševne moči in ljudje odhajajo v pokoj. Po podatkih, ki smo jih zbrali, dočakajo visoko starost državniki in znanstveniki, pri katerih kljub visoki starosti ne opazimo znakov pešanja telesa in duha. Naj začnemo na primer pri »the grand old man«, kakor pravijo svojemu državniku Winstonu Churchill Angleži. Njegov politik v pokoju je star danes 89 let. Na lestvici sledi s 87 leti Konrad Adenauer, ki je šele pred kratkim spregel državne posle. Tudi izraelski premier Ben Gurion ni pri svojih 77 letih odložil državnih zadev zaradi starosti. Med znanstveniki in umetniki je najstarejši angleški pisatelj Somerset Maugham, ki ima 89 let, švicarski znanstvenik Albert Schweitzer je star 88 let, francoski slikar Pablo Picasso 82 let in švicarski dirigent Ernest Ansermet pa je praznoval letos 80 rojstni dan.

WINSTON CHURCHILL, bivši britanski premier, star 89 let

SOMERSET MAUGHAM, britanski književnik, star 89 let

ALBERT SCHWEITZER, švicarski znanstvenik, star 88 let

PABLO PICASSO, francoski slikar, star 82 let

V puščavi

grmijo tópovi

ZE VEČ KAKOR dva tedna se na alžirsko-maroški meji oglašajo v kratkih presledkih topovi. Njihova zrna razglašajo vojno, o kateri do pred kratkim ni še nihče sanjal. Oboroženi spopad, ki je zdaj gotovo dejstvo, je dozorel tako hitro, da takšne naglice ni nihče pričakoval. Nihče tudi ni verjel, da se bodo na saharški meji topli kar za res.

Globus

Dva tedna oboroženega spopada na maroško-alžirski meji

ZARADI POLJUBA JE IZGUBILA SLUŽBO

MARGARET JAMESON je bila šele nekaj časa zaposlena kot manekenka v modni trgovini v Belfastu. Na proslavi na čast boksarskega prvaka Sonnyja Listona je namreč poljubila častnega gosta in zaradi tega izgubila službo.

Zgodilo se je namreč takole: Naslednji dan je bil prizor pozdrava v časopisih in njen šef je odkril, da je bila na sprejemu med delovnim časom in da je nosila obleko, ki je bila pripravljena za revijo.

NA VRATIH ZAPORA JE NAPIS: ZAPRTO!

ANDORRA DOLGO časa ni imela zapora. Maloštevilne vlomivce so zapirali v bližnje zapore Perpignana. Predlog, da bi zgradili ječo, je bil odbit. Zato so naredili zapor samo kot vzorec. Bil je zelo moderno urejen, toda zelo doglo je bil popolnoma prazen. Nekega dne pa so ujeli tatu avtomobilov. Toda tudi on ni ostal dolgo časa gost »modernega« zapora, ker je kmalu ušel. Edini stražnik tako ni imel več dela in na vratih zapora se je pojavil napis Zaprto!

CLANEK PROTI LABURISTIČNEMU VODITELJU

RANDOLPH CHURCHILL, britanski žurnalist, sin sira Winstona, ni pustil natisniti že pripravljene članka, ker mu je glavni urednik časopisa »News of the World« črtal nekaj vrstic, ki so bile naperjene proti laburističnemu voditelju Haroldu Wilsonu. Originalni tekst je prepustil laburističnemu časopisu »Tribuna« kot plačan sestavek. Od 1100 M, ki jih je moral plačati za objavo, nakaže »Tribuna« 550 M v propagandne namene za laburiste

Alžirski predsednik Ben Bela — pripravljen, da spor uredi na miren način

NEZNANA DEŽELA

Do izbruha sovražnosti na maroško-alžirski meji so nam bili kraji in mesta, kjer se sedaj bojujejo maroški in alžirski vojaki, skoraj neznani. Kdo je vedel za mesteca Tinjoub, Tinfouchy, Hasi Beida in Colomb Bechar, kjer je prišlo do hudih bitk. Več stoletij so bila to mesta, ki so jih obiskovali afriški nomadi. Kako je mogoče, da je prišlo na lepem do oboroženega obračuna med deželama, ki sta se skoraj ob enem znebili kolonialnega jarma in sta si po rasi, jeziku, veri in preteklosti zelo podobni?

Prvič v zgodovini se Maroko in Alžirija med seboj bojujeta. Na tisoče vojakov je že vključenih v ta mejni obračun.

Kako je prišlo do oboroženega spopada in zakaj? Zgodba o sedanji vojni je dolga in se vleče že od leta 1956. Tega leta so v Maroku objavili zemljevid »velikega Maroka«. To je bilo kmalu, ko je Maroko dobil samostojnost. Na prestolu je bil kralj Mohamed V. Maroko je s tem zemljevidom razkril ozemeljske zahteve do dela alžirske Sahare in Mavretanije.

MEHUR JE POČIL

V zadnjih letih so ozemeljske zahteve vedno bolj napihovali. Maroški mehur je hitro počil. K temu je veliko pripomoglo dejstvo, da mejna črta na jugu ni bila nikoli točno določena. Tinjoub, ki ga Maroko energično zahteva, je bil

Alžiriji upravno priključen že leta 1934. Kar zadeva Mavretanijo, razlagajo v Maroku, da so bila mavretanska plemena vedno podložna maroškemu sultanu.

Dve leti po natusu zemljevida »Velikega Maroka« se je tudi kralj opredelil. Vpricho delegacije saharških plemen je Mohamed V. izjavil, da je pripravljen delati za priključenje Sahare k matični državi v duhu spoštovanja zgodovinskih pravic Maroka. Najprej so poskušali z osvobodilnim gibanjem v Sahari. Ustanovili so posebno vojsko. Vendar je sčasoma Maroko lahko obdržal samo še diplomatski pritisk. Maroko

Modibo Keita, gostitelj konference štirih v Bamaku

se je uprli ustanovitvi Mavretanije, odbil, da prizna mavretansko vlado in zavlačeval s sprejetjem v Združene narode. Na konferenci v Adis Abebi je maroški kralj Hasan II. napravil majhen politični incident, ko je zahteval, da Mavretanijo izključijo.

OKOSTJE SEDANJE VOJNE

V alžirskem delu Sahare so Maročani že med razgovori s prvim predsednikom začasne alžirske vlade Ferhatom Abasom postavili zahtevo, da mejna vprašanja uredijo, ko bo dobila Alžirija samostojnost.

Leta 1960 so podpisali »skrit sporazum« v Rabatu. Obe strani sta se strinjali, da bosta vprašanje uredili na miren način s samoodločbo ljudi. Ti načrti so bili nato

Rekli so.

NEKATERI so omejeni samo časovno, drugi pa vedno.

RADIO zblizuje narode in razdružuje sosede.

MISLI znanih avtorjev citiramo, misli manj znanih pa koristimo.

ČAS JE najboljši zdravnik, toda ni kozmetik.

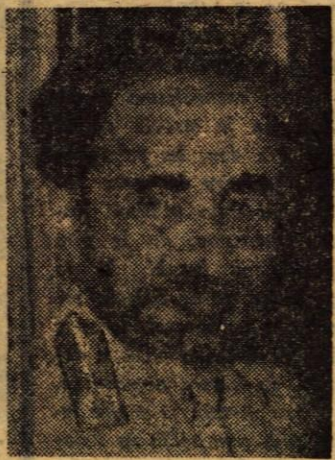
TOPEL odnos med ljudmi se lahko hrani tudi v hladilniku.

ČLOVEK, ki govori več jezikov, ima možnost, da gnjavi večje število ljudi.

jenj tudi po smrti kralja Mohameda V.

Hasan II. je nadaljeval s politiko svojega očeta. Nekaj mesecev po sklenitvi premirja v Alžiriji je Alžircem povedal, da je prišel čas, ko bo treba urediti mejni problem. Alžirci so zavlačevali. Imeli so veliko bolj važnih nalog. Maročani so začeli na meji z izgredi, Alžirci pa so modro molčali. Maroška vojska se je začela premeščati na mejo. Alžirci še vedno niso verjeli, da gre za res. Dva ministra: alžirski in maroški — sta v zadnjem trenutku skušala najti izhod. Ni se jima posrečilo. Osmega oktobra so počile prve puške na maroški strani. Ben Bela je čez teden dni objavil splošno mobilizacijo.

Ozemeljske zahteve niso same sebi dovolj velik razlog za vojno. Alžirija je preveč radikalno zasnovala svoj razvoj, da bi jo njen sosed lahko gledal z mirnimi očmi. Razen tega skuša tudi tujina s takšnim vmešavanjem zadržati Alžirijo privezano na preteklost. Po ocenah, ki jih je bilo slišati ob priložnostih, je Maroko fevdalna diktatura, Tunizija pa životari pod diktaturo reformistov. Zaradi tega bi alžirska revolucija lahko slej ko prej zajela tudi sosednji državi. Tega pa se v Rabatu močno bojijo.

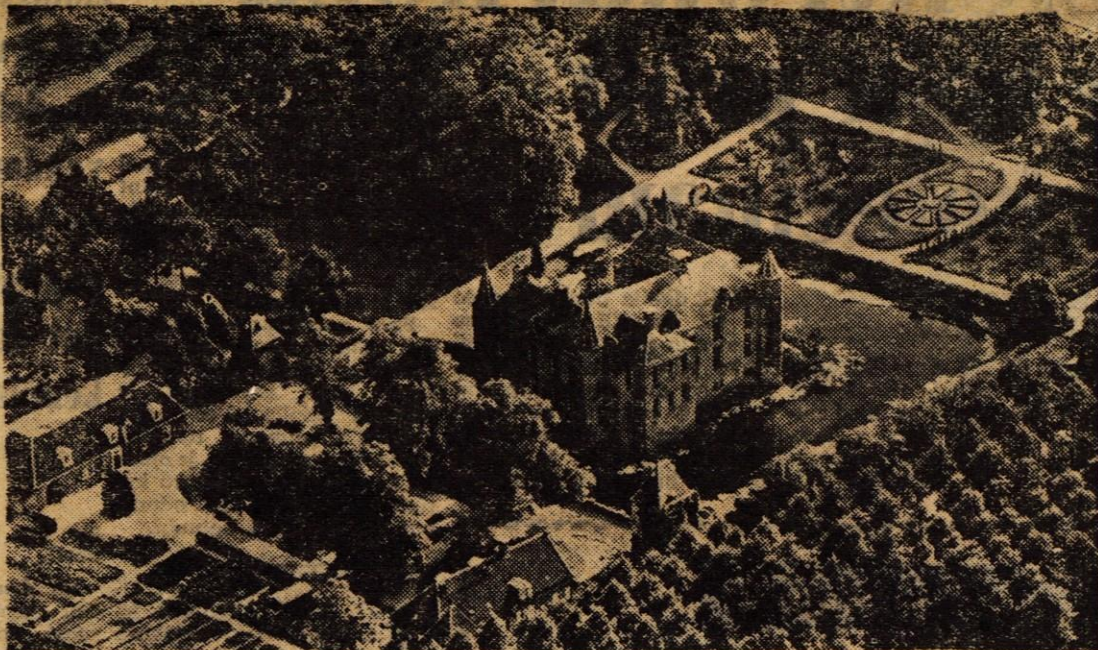

Ettopski cesar Halle Salassie glavni udeleženec v razgovorih

Iz Amsterdama sem naredil še dva kratka izleta. Prvi je bil namenjen Volendamu. To je malo ribiško naselje ob obali, ki ga je čas v svojem tempu popolnoma pozabil, saj ljudje živijo tamkaj na skoraj isti način že stoletja. Noša teh ljudi se prav tako ne razlikuje od noše prednikov. Ženske še vedno nosijo lesene cokle, dolga črna krila in bele predpasnike, zgoraj pa nosijo nekakšne srajce. Moški pa imajo okrogle kape, široke črne hlače in jopiče. Posebno slikovitost doseže kraj ob sobotah, ko se po trudapolnem tedenskem lovu vračajo ribiške barčice v pristan. Jasno, da tam nikoli ne manjka turistov in da lahko neprestano poslušša škripanje njihovih kamer. Klobuki vseh vrst na glavah gospodičen, kratke hlače gospodov, mešanica vseh mogočih jezikov, smeh in vrišč v skupinah turistov, vse to spominja v tem mirnem preprostem kraju na maskarado velemesta, ki pa prebivavec male vasice prav nič ne moti.

Alkmaar

DO ALKMAARA pride zmaga!« so klicali razburjeni Holandci, ko je malo mesto vzdrazilo neuspešno špansko obleganje leta 1573. Špance je vodil takrat sin nadvojvode Albe don Friderico iz Toleda. Pri tem je mesto trpelo pred različnimi napadavci, danes pa je življenje vse prej kot razburljivo. V poletnih mesecih lahko tamkaj preživiš nekaj prijetnih mirnih ur, ko opazuješ življenje na trgu. Mesto je znano zaradi odličnega masla in sira. Zanimivi so nosači sira, ki ti takoj padejo v oči. Oblečeni so v originalne obleke: nosijo tradicionalne bele srajce, široke bele hlače in velike široke klobuke. Ti ljudje nosijo sir k tehtnici, kjer vsako uro označi kipec trobentača s trobljenjem. Vrata pri njegovih nogah se odpro in mali jahač naredi svojo veselo pot na konjskem hrbtu.

Posebnost so tudi nizozemski gradovi. Obdani so z vodo in kanali. Medtem ko so naši graščaki gradili okoli gradov obzidje, so se nizozemski zavarovali z vodo. Na sliki znameniti grad v okolici Amsterdama

Volendam

Otroci

POVŠOD, kjer smo hodili, smo videli precej otrok. Kakšno žalostno srečanje z otroki smo doživeli na Portugalskem, sem že pisal. V Nemčiji smo opazili, da so vsi otroci nena-

vadno debeli. Izvedeli smo, da je otroška debelost v Nemčiji velik zdravstveni problem. V Holandiji pa smo bili priča velikemu otroškemu veselju in razigranosti. Zabavajo se na vse mogoče načine, preproste in drage. Med našim obiskom so spuščali zraje in frnikolali. V parkih imajo mnogo plitvih bazenov, kjer spuščajo svoje jadnice; lahko se vozijo s kočijami, v katere so vpreženi poniji, se kopljejo, skačejo po prožnih preprogah itd. Nove hiše pa naj bodo bloki ali enostanovanjske hiše imajo ogromno zelenih površin okoli stavb. V starem delu mesta pa si kar na pločniku razgrnejo odejo ali preprogo in se na njej igrajo. Stajica z leto dni starim otrokom postavljena pod oknom na pločniku, ni nobena redkost.

Frans Hals

POLEG Rijksmuseuma je bil za nas silno zanimiv tudi muzej Fransa Halsa, slikarja flamske šole. Dva, trije mojstrski portreti tega slikarja v kraljevem muzeju so nas tako navdušili, da smo poiskali še hišo, kjer hranijo večino njegovih del. Hals je dolga leta živel v Harlemu in njegova dela so večinoma iz te okolice. Slikarja odlikuje bogata barva in silna živahnost. V vsakem portretu se nam je zdelo, da je skrita neka hudomušnost, tako da ni bilo težko spoznati njegovih del med drugimi.

Holandci radi žvižgajo

PREDEN smo zapustili Amsterdam, smo si ogledali še film »West side story«. Sedeli smo spredaj. Poleg mene je sedel neki Holanec, ki sem mu prisodil kakih 45 let. Videti je bilo, da je iz boljše družbe. Bil je z ženo in sinom. Tudi pred nami in za nami so sedeli sami starejši resnobni ljudje, ki so sedeli togo na svojih mestih. Bili smo prepričani, da okoli nas ne bo klepetanja. Toda komaj se je dobro začelo in se je oglasil vodilni motiv filma, je gospod začel požvižgavati melodijo. Nato še žena in sin. Tudi zadaj in spredaj se je polagoma, a vse glasneje oglašalo žvižganje. Motiv je izginil, žvižganje tudi. Ko se je motiv ponovil je spet pomagal gospod z družino. Zakašljam — nič. Nagnil sem se na gospodovo stran in še sam pretirano močno požvižgaval. Gospod je opazil kam merim in je prešel na brundanje motiva. Ostali pa so še kar žvrgoleli. Zdelo se mi je, da sem zašel v neki vaški kino. Pa da ne boste mislili, da žvižgajo samo v kinu. Žvižgajo tudi na političnih zborovanjih, žvižgajo tudi v muzejih. Pod silno dragocenimi slikami stoje pazniki in požvižgavajo. Gledaš Rembrandta, on pa žvižga.

Zvečer smo se z vlakom vrnili v Rotterdam.

Mito Trefalt

Pomorstvo je na Nizozemskem važna gospodarska dejavnost. Tudi v notranjosti dežele so vodne poti dobro izkoriščene. Prevoz z ladjami je najcenejši. Majhne ladje in vlačivci pridejo tudi do nešteti nizozemskih vasi

Elektronarkoza v boju proti bolečinam

BOLNIŠNICA NIMA TEŽAV

TO SE JE dogodilo že v začetku leta 1961. V operacijsko sobo medicinskega centra univerze v Jack-sonu so pripeljali sedemdesetletno bolnico. Naj-

prej je dobila injekcijo, nato pa so opravili še lokalno anestezijo grla, da so kirurgi lahko vložili cev za dihanje. Nato so dve majhni srebrni elektrodi pritrdili ob njeni slepoočnici. Tehnik je obrnil stikalo. V sobi se je zaslišalo tiho brnenje električnega

Zanimivosti

BARVANJE DIAMANTOV

V ANGLESKEM atomskem inštitutu že nekaj let preizkušajo nekaj radioaktivnih metod za barvanje diamantov z modro in zeleno barvo. V zadnjem času so dosegli celo kostanjevo rjavo in rumeno barvo in nekatere druge odtenke. Britanska komisija ne izdaja teh metod. Objavila je le obvestilo, v katerem je poudarila, da so metode dale pozitivne rezultate in razložila proces, ne da bi pri tem navedla tehnološke podatke.

Kot je navedeno v razlagi, čiste in brezbarvne diamante vstavijo v atomski reaktor in izpostavijo delovanju nevtronov, protonov ali gama žarkov, pri čemer dobijo diamanti zeleno barvo. Če nato tak diamant podvržejo delovanju visokih atom. temperatur, dobijo barvo raznih odtenkov med rumeno in kostanjevo, kar je odvisno od višine temperature. Tak diamant je nekaj časa radioaktiven in ga je zaradi tega, da bi izgubil to lastnost, treba takoj položiti v posebne aparate, ki vsrkajo radioaktivne žarke.

OGREVANJE REK

V SVEDSKEM inštitutu za hidroenergetiko so znanstveniki in tehniki iznašli način, po katerem je mogoče rešiti problem odstranjevanja ledu z rek brez dragih ledolomivcev. Njihova metoda je zelo preprosta: na dno reke je treba položiti cevi iz plastične mase, ki so na več mestih preluknjane. Zrak, ki se pod pritiskom spušča v te cevi, odhaja skozi odprtine in vzburka vodo na dnu. Topla voda z dna se dvigne do površine in tako prepreči zmrzovanje. Ta način že nekaj let preizkušajo, letošnjo zimo pa ga bodo že uporabili na več manjših in večjih rekah.

720 VZROKOV ZA SMRT

TAJNO POROČILO ameriške administracije za astronautiko navaja na mišljenje, da je pravi čudež, ker je kozmonavt Gary Cooper pri vesoljskem poletu ostal živ. Posamezni deli projekta Merkur in oprema so bili polni napak. V dokumentu, ki so ga pred kratkim objavili za javnost, navajajo, da polovica izdelanih delov ni delovala tako kot bi morala in da je povprečno vsaka kapsula imela okoli 500 defektov. Povprečno v vsakem izmed šestih vesoljskih poletov s človekom po 10 naprav ni moglo delovati. Najhujšemu so se astronauti izognili le z ročnimi komandami in s svojimi sposobnostmi.

Nekaj primerov: v kabini majorja Coopera so odkrili prek 720 okvar, med katerimi jih je bilo 526 posledica nepravilne izdelave, tako na primer detonatorji — namenjeni vzratnemu gibanju, niso delovali, ker je bila vstavljena premajhna količina goriva.

LONDONSKI TELEVIZIJSKI SPREJEMNIK

LONDONSKI televizijski stolp kaže v grobem že svoje prave obrise. V celoti bo zgrajen 170 metrov visoko in bo imel pri vrhu elegantno urejeno restavracijo. Prav gotovo bo ta gradnja, ki je v osrčju tega večmilijskega mesta izredna turistična privlačnost.

Kirurgi in anesteziologi ne vedo, kako nova metoda deluje, vendar so gotovi, da je v nekaterih pogledih boljša kot dosedanje kemijske

toka. Njegova moč ni presegla 50 miliamperov — količino, ki ni bila nevarna, a je bila dovolj, da je žena v 30 sekundah zaspala.

Pod narkozo je bila pol ure, nato pa ji je manj kot minuta zadostovala, da se je popolnoma osvetila. Povedala je, da se počuti dobro in da ne občuti nikakršnih težav in nelagodnosti.

Prva operacija ob pomoči električne narkoze ali električne anestezije, kot jo nekateri tudi imenujejo, je uspešno minila. Več deset poznejših primerov uporabe »električnega spanja« je opričilo zaupanje v njegovo koristno delovanje in odprlo pot k vedno širši uporabi.

PREDNOSTI

KOT ZAGOTAVLJAJO izumitelji elektronarkoze in tisti, ki so jo že uporabili, so njene prednosti v tem, ker deluje hitro in neposredno in ne izzove nikakršnih duševnih sprememb. Pri njej ne prihaja do kakršnegakoli delovanja na mestih lobanje, kjer so pritrdjene elektrode in kjer prihaja oziroma odhaja iz glave električni tok. Se posebno pomembno je, da ne prihaja do sprememb pri delovanju srca. Hitrost prebujanja pacienta in hitrost padanja v nezavest

sta dve izmed velikih prednosti.

Na drugi strani pa je večini kemijskih anestetičnih snovi potrebno precej več časa, da prodrejo do bolnikovega živčnega sistema, razen tega imajo nekatere slabe lastnosti. Tako na primer pri uporabi etra poraste količina sladkorja v krvi, razen tega pri njegovi uporabi prihaja do kašljanja, bruhanja in krčev v grlu, včasih pa se pojavljajo opekline in rdeči kožni madeži. Kloroform v nekaterih primerih, privede do hepatitisa, kot posledica hrbtenične anestezije pa se lahko pojavijo krči. Seveda

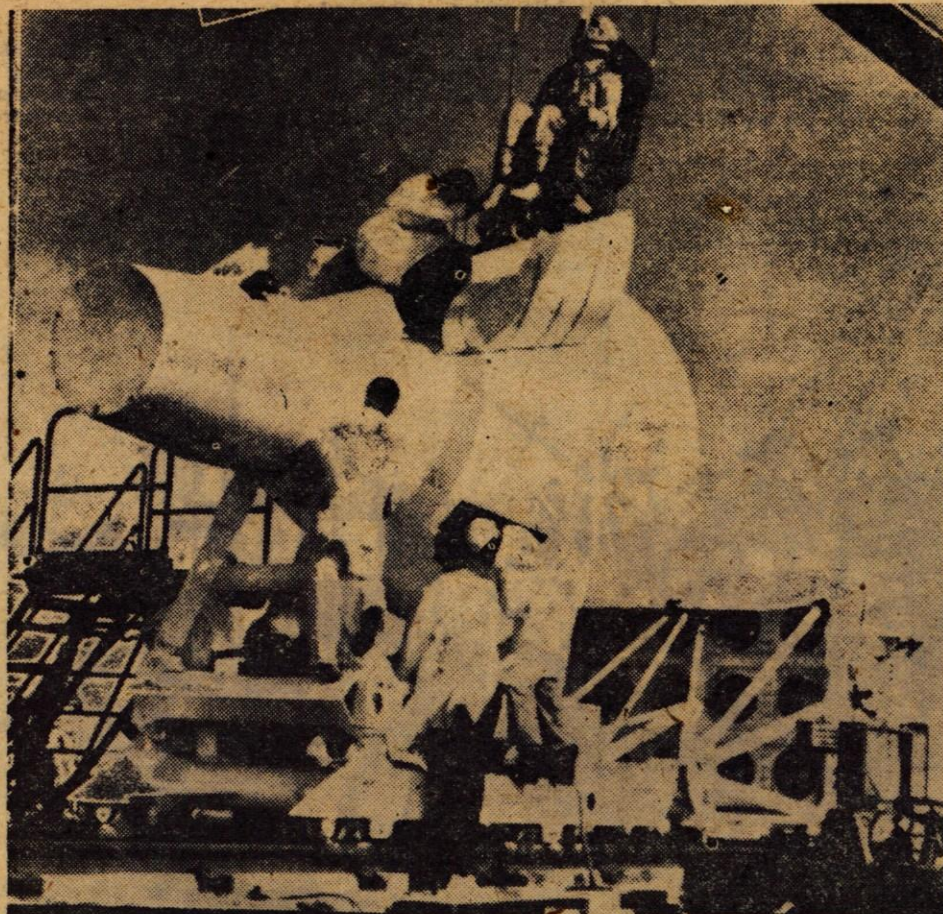
to še ne pomeni, da so kemična sredstva zanič. Velike so pripomogle k napredku kirurgije in so popolnoma gotova in varna, če jih uporabimo pravilno.

VPRAŠANJE BREZ ODGOVORA

KAKO DELUJE električna narkoza? Na to vprašanje do sedaj še niso mogli odgovoriti in to niti tisti kirurgi in anestetiki, ki so to metodo izdelali. Samo to vedo, da električni tok deluje na »centre za spanje« v možganih. Nekateri znanstveniki menijo, da električni impulzi blokirajo »kontrolno prebujanje« v možganih pa bolnik zato spi oziroma se ne zaveda vsega tega, kar se z njim dogaja.

Vendar pa so pozitivni učinki elektronarkoze dobro proučeni. Tako ni nevarnosti, da bi pacient doživel šok ali da po operaciji delovanje krvotoka ali srca ne bi bilo normalno. Zaradi tega so opravičljive trditve, da je električno narkozo mogoče uporabiti pri vsaki operaciji, razen pri operacijah glave.

V nekaterih primerih so morali uporabiti nekoliko močnejši tok, vendar nikoli več kot 90 miliamperov. Po prvih poskusih so vsakega bolnika pregledali s pomočjo psiholoških testov in niti v enem samem primeru niso odkrili sprememb v duševnosti.

Priprave na potovanje na Mesec potekajo ob precejšnjih težavah, kajti prav vsako malenkost je treba na Zemlji temeljito preizkusiti. V tem času ameriški tehniki preizkušajo model vesoljske ladje Gemini, da bi ugotovili uporabnost posebnega premičnega sedeža, ki naj nadomesti varnostno kabino, kakršno je imela vesoljska ladja Mercury

Kožna bolezen - akne

NE NADELUJE samo žensk, marveč tudi moške. Pojavi se predvsem v puberteti. Lahko je samo prehodna in po kakem letu izgine. Če je kožna bolezen dedna, je resnejša in se je skoraj popolnoma ne moremo iznebiti, pač pa nam s pravilno nego in prehrano uspe bolezen znatno oblažiti.

Mozolji, črni zajedavci in razširjene pore se pojavijo na obrazu, hrbtu in celo na prsih. Niso nalezljivi, niti ne nevarni, pač pa zelo neprijetni.

slabšalo in da ne bomo nosili vse življenje neprijetne posledice; brazgotinice in razširjene pore, se držimo vsaj delno diete in se pravilno negujemo.

Kdor se ni pripravljen odreči čokoladi, svinjskemu mesu in masti, orehom, ribjim in mesnim konzervam, prekajenemu mesu in jajcem, bo zastoj hodil od zdravnika do zdravnika, da bi mu pomagal do normalne in zdrave kože. Prav tako slabo vpliva alkohol in nikotin. Uživajmo hrano, bogato z vitamini: sadje, zelenjavo, solate, sadne sokove, pustno meso in ribe. Kisli in ostro začinjeni hrani se izogibajmo.

Sonce, zrak in morska voda

zelo dobro de koži, zato ni čudno, da se v poletju stanje izboljša.

POTRPLJENJE

PRAV tega mladim ljudem manjka. Ker si zajedavce in mozolje iztiskajo, se bolezen še dosti poslabša. Seveda pa zopet kože ne smemo zanemariti. Zvečer si jo očistimo s čistilno obrazno vodo, nato kožo splaknemo s toplo in hladno vodo. Dvakrat tedensko uporabljajmo aseptin milo.

Zdravljenje je dolgotrajno

NAPACNA PREHRANA

NEPRAVILNA prehrana utegne zelo škodovati. Če hočemo, da se stanje ne bo

Slovar tujk v tekstilni industriji

Tweed (tvid) je groba tkanina iz debelih volnenih niti. Površina blaga je zelo vlaknasta. Vezava je keper ali koničasti keper. Večkrat je vzorec kariran. Tkanina je trpežna in prožna in navadno ročno tkana. Uporabljamo jo za športne plašče in površnike in je že sedaj nekaj zim izrazito modna tkanina.

Loden je znano, skoraj nepremočljivo sukno za lovske in športne obleke, močnejše kvalitete tudi za izdelavo nahrbtnikov in krušnih torb.

Skotsko sukno ima značilne velike kariraste vzorce. Je iz čiste volne.

Velurji za plašče so iz najboljše volne, dražji tudi iz velblodje dlake. So zelo mehki, močno kosmateni, toda občutljivi pri nošnji. Tkani so kot dvojno blago, le nekoliko polsteni. Uporablja se kot blago za ženske plašče.

Wattelin (vatelin) uporabljamo kot vmesno podlogo pri ženskih oblekah. Vatelin ni tkanina, temveč redka in kosmatena pletenina. Navadno je iz kratkodlaknate volne, včasih pa tudi iz bombaža. V promet prihaja v beli, črni, rdeči in modri barvi.

Ščitni trak — lisiere (lisier) je podloga za hlačni in krilni rokav. Tkanina je močno škrobljena. Je sive, črne in rjave barve.

Pismo iz Pariza

Še malo modnih muh in ekstravagantnosti. Pa ne da bi posnemale, zdi se mi pa prav zanimivo, s čem vse si ljudje belijo glave.

Poglejmo:

Na velikih preteklih modnih revijah v Franciji je bilo prav gotovo dosti paše za oči, mnogi kreatorji so s svojimi posebnostmi hoteli vzbuditi pozornost. Tako je kreator Jacques Heim svoje modele oblekel v oblačila, ki so segala dobrih 10 cm čez koleno. Oponašal je s svojimi kreacijami Diorja iz leta 1947. Tudi poznana Italijanka Nina Ricci je prikazala svoje manekenke z znatno daljšimi dvoredno zapetimi plašči. Balmain in Lanvin, dva znana modna diktatorja, pa sta vztrajala in z modeli potrjevala nespremenjeno dolžino. Kaj bo? Modni novinarji so se spraševali, spogledovali in potolažila jih je modna hiša Dior, ki je še vedno vodilna v Franciji, ki je prikazala modele z dolžino — pokrita kolena.

In moda pričesk? Kaj je izumil glavni pariški figaro? Gladke, enostavne pričeske, ki se pa za večerne slovesnosti razbohotijo v vsej bujnosti. Da bo ženam delo olajšano, je izdelal perike v desetih različnih barvnih odtenkih.

Mali nasveti

PEPEL ZADRŽUJE TOPLOTO

NAPACNO je, da puščamo v lončenih pečeh z rešetko ali brez nje pepel tudi po več dni, v krušnih pečeh pa — potisnjene ob stene kurilnice — celo po več tednov. Pepel tvori kot slab prevodnik toplote izolacijsko steno, ki preprečuje prehod toplote od plamena na pečnice.

POBIRANJE PEPELA

POSODO, v katero devamo pepel iz peči, pokrijemo z mokro krpo in jo med uporabo le malo odkrivajmo, da se ne bo kadilo po sobi ali kuhinji.

OBZIDAJMO PEČI

ZELEZNA ali pločevinasta peč, ki ni znotraj obložena s šamotom, se sicer hitro segreje, zato se pa tudi zelo hitro ohladi. Njeno toplotno kapaciteto povečamo, če jo znotraj obložimo z opeko, z razbitimi strešniki in z ilovico. Površino ilovice posujemo z drobno soljo, da se vse skupaj zapeče in postane kot kamen, sicer bi ilovica v ognju hitro razpadla.

PREMOG — KOCKOVEC

UPORABLJAJMO droban kockovec; če je debel, ga zdrobimo do velikosti jajca. Tako hitreje zgori in da močno žerjavico, ki v zaprti peči ali v štedilniku dobro in dolgo greje.

PREZIMOVANJE PETERŠILJA

PETERŠILJ namenjen za zimo, presadimo v lončke in zaboje. Za večje potrebe ga pustimo kar na gredah. Da bo zelenje varno pred dežjem in snegom, položimo med grede smrečje. V prav hudem mrazu pokrijemo vsó gredo s smrekovimi vejami. Tako bo ostal peteršilj vsó zimo lepo zelen.

- Pavel nadaljuje delo, ki ga je začel Janez
- Četvorica »veliki« v katoliški cerkvi
- Cerkev je v marsičem zastarela
- Kritika iz zadnjih klopi

Drugo poglavje v vatikanski zgodovini

ZBRALO se je 2454 predstavnikov iz vseh katoliških škofij sveta. Na slavnostni otvoritveni seji je papež zaupal vodstvo nad govori štirim kardinalom, ki jih je imenoval »voditelji«. To so kardinal Agagianian in trije možje, ki pripadajo reformistični struji: Lercaro, škof iz Bologne, Döpfner, bivši berlinski nadškof ir. Seuenens, nadškof iz Milana. Njihovo delo je doslej opravljal predsedniški svet, v katerem je 12 kardinalov. Odslej ima ta le še vlogo svetovavca.

»Odpraviti je treba tisto, kar je nepomembno in odvečno in obnoviti zveze med papeško vlado — kurijo in anglikansko cerkvijo«, je dejal papež Pavel VI. S tem je izrazil misel svojega predhodnika Janeza XXIII, ki mu smrt ni pustila toliko časa, da bi jasno izpovedal.

STAREC, KI SE NE SMEHLJA VEČ

11. oktober 1962 — 29. september 1963. Dva datuma, med katerima se ni nič bistveno spremenilo. V cerkvi še vedno vlada revolucija. Vse je prav tako, kot je bilo v začetku koncila. Cerkev Sv. Petra v Rimu osvetljujejo iste luči, posebno dostojanstven pečat pa ji dajejo težki beli kardinalski plašči, dragoceno pošite škofovske oble-

Papež Pavel VI.

zgodovini

ke in kape. Ze skoraj leto dni je vse enako. Le človek v belem, ki stopa med govorniki odri škofov navzgor po cerkveni ladji, ni več isti. To ni tisti krepki in nasmejani stavec, ki težko in okorno sedel na papeški prestol in ki mu vsi ploskajo. Tisti je umrl, potem ko si je komaj začrtal smer svojega dela. Bil je Janez XXIII.

Pavel VI. je 29. septembra prevzel njegovo dediščino. Ta dan nastopa prvič kot najvišji cerkveni poglavar v mogočni vatikanski baziliki. Pod težkim kardinalskim plaščem je njegovo telo slabotno. Razkošje, ki ga obdaja, ga očitno preobremenuje.

Cerkev hoče videti sebe kot v ogledalu

Spočetka je glas Pavla VI. trden, počasi pa postaja vse bolj zatikajoč.

Pavel VI. postavi tri glavna vprašanja, ki posebno močno odjeknejo v protestantih: »Od kod izhaja naša pot? Kam gre in kakšen je njen cilj?« Na to papež lahko najde odgovor. Ze Janez XXIII. je slutil, da je pot, po kateri je cerkev šele začela hoditi, prava. Pavel VI. gre dalje od svojega predhodnika, ko pravi: »Cerkev hoče videti sebe kot v ogledalu. Ta pogled pa večkrat odkriva sence in pomanjkljivosti. Kaj bi morala tedaj storiti? To je povsem jasno: morala bi se preoblikovati, se popraviti.

Nenadoma se cerkveni poglavar obrne proti klopiem,

Kardinal Döpfner, eden izmed četvorice voditeljev koncila

Bazilika sv. Petra v Rimu, kjer zaseda koncil. V njej je zbrana vsa cerkvena hierarhija

kjer sedijo opazovalci — nekatoliki. Njegov glas postane težak, vsak stavek je pretrgan.

»Ce bi nam zaradi verskega razločevanja napravili napake, bi ponižno prosili oproščenja pri bogu in popustljivosti pri bratih, ki se čutijo razžaljene.«

Njegov način govora vzbuja pozornost. Se nikoli v preteklosti ni bilo slišati takih

besed pod oboki cerkve Sv. Petra. Nikoli ni šel noben papež tako daleč; ni upal.

»Naši potomci bodo morda doživeli enotnost cerkve,« pravi neki protestantski opazovalec, ko zapuša baziliko.

Papež veliko tvega

Cerkveni poglavar hoče priti do dna svoje misli, čeprav pri tem veliko tvega.

Potekla je ura, odkar je papež začel govoriti. Sedaj ne more več dalje. Govora ne more dokončati.

Pozdravi še predstavnike orientalske cerkve. V grščini. To je presenečenje. Tisti, ki trdijo, da je latinščina edini cerkveni jezik, so danes presenečeni in začudeno poslušajo papeža, ko pravi, da je grščina jezik prvega ekumenskega koncila.

50 ton na teden

NA 11. MEDNARODNI reviji za naslov »mojster slovenske težke atletike«, ki je bila v nedeljo v Ljubljani je za barve TAK Ljubljana nastopil tudi 24-letni Škofjeločan Vinko Malovrh. Sedem in pol kilograma je premalo dvignil, pa bi dosegel v svoji kategoriji »mojstra« (340 kg), vendar pa je premagal Avstrijca Hohnjeca.

Razgovor z dvigavcem uteži iz Škofje Loke

— TAZS predvideva ustanovitvi med drugim svojo sekcijo tudi v Škofji Loki. V tem primeru bi bilo zame seveda boljše. Imel bom red. Ob končanem razgovoru pa je še pripomnil: Na splošno smo Gorenjci znani kot močni fantje. Ni nas malo. Menim, da bi se lahko na Gorenjskem sestavila ekipa, ki bi tekmovala v slovenski ligi. Ne bi bil nmarec dolgo časa osamljen Gorenjec med dvigavci uteži.

Stane Skrbar

● Kako ni kdaj ste se navdušili za dviganje uteži? — smo mu zastavili vprašanje, potem ko smo se mu opravičili, da smo ga zmotili pri popoldanskem počitku, ko smo ga v ponedeljek obiskali na njegovem domu v Loki.

— Poznal sem se z Jožetom Colaričem, dvigavcem uteži, ki ima v Škofji Loki Zlahto in jo je večkrat obiskoval. Enkrat pa sem jaz njega obiskal v Ljubljani in odšla sva skupaj na trening. To je bilo pred dvema letoma, ko sem prišel z odsluženja kadrovskega roka v JLA. Priznam, zaljubljen sem se v »roček«. Poprej pa skorajda ni bilo športa, kjer ne bi bil »doma«. Celo boksal sem pri škofjeloškem Partizanu vse dotlej, dokler ni edini par rokavic izginil neznanu kam. Sicer sem precej telovadil, orodna mi je bolj »ležala«.

● Vaš prvi uspeh?

— Ne bi mogel reči, da je bil prvi, ko sem po skoraj enomesečnem treningu na dvoboju Ljubljana II : Litostroj dvignil v triatlonu 252,5 kg.

● Trening mora biti naporen?

— Seveda. V enem tednu dvignem okoli 50 ton. Dopolnilni šport pri treningu mi je lahka atletika. Predvsem tek in skok v višino, z mesta namreč.

● Ob tako napornem treningu je potrebna primerna hrana. Obstoja kakšen poseben recept za jedilnik dvigavcev?

— Predvsem se je treba izogibati jedil s precej vode, npr. juh in jesti veliko mesa.

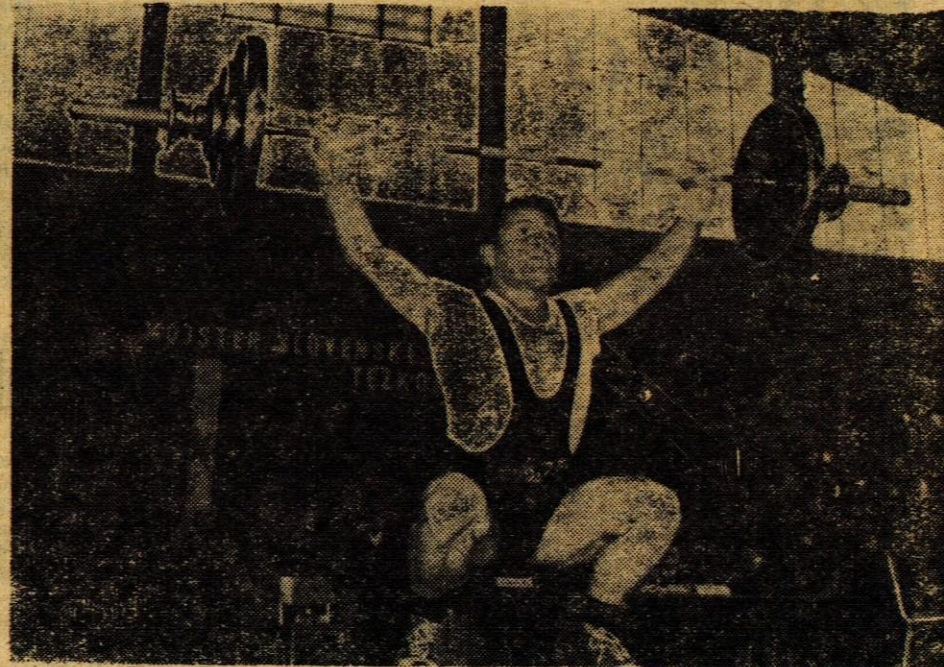
● To pa za žep ni najbolj razveseljivo.

— Ze, ze, vendar zaradi tega ne bom treninga opustil in zanemaril kondicije. Za dosego cilja so potrebne tudi žrtve. Mimogrede: zaslužim mesečno povprečno 1500 točk.

● In vaš cilj?

— Na tekmovanju za »Donaški pokal«, ki bo maja prihodnje leto v Ljubljani, bi rad dvignil 360 kilogramov. Razen tega pa bi želel podaljšati rekord oziroma tradicijo dviganja v srednji kategoriji, ki je sedaj 13 let (Tine Rozman), seveda v Sloveniji.

● S časom ste precej na tesnem: stanujete v Loki, v službi ste v Ljubljani in, ali ne bi kazalo tekoatletske sekcije pri Partizanu v Loki.

Vinko Malovrh iz Škofje Loke, ko je v nedeljo naskakoval 100 kg v potegu, v hokej stilu

OB 150-LETNICI ROJSTVA ZNANEGA TRZISKEGA ZDRAVNIKA

Zdravnik za vse

TRZISKI ZDRAVNIK TOMAŽ PIRC je bil rojen 28. oktobra 1813 v Kranju. Po očetovi želji bi se moral Tomaž učiti čevljarstva, kar pa mu ni preveč dišalo. Brives Kos ga je vzel k sebi na stanovanje in hrano pod pogojem, da mu bo v prostem času pomagal v brivnici. Ker so v tistih časih brivci drli zobe in »puščali« kri, se je Pirc tega dobro naučil. Sam pravi, da je izdržal več kot dva mernika zob.

KUHINJA CLOVESKIH KOSTI

Po končani gimnaziji je študiral medicino v Gradcu. Leta 1836 je naredil izpit iz ranocelnštva in porodništva. Služboval je v ljubljanski bolnišnici. Pripovedoval je, kako je kuhar človeške kosti in jih ponoči nosil na podstrežje bolnice, da jih je obelil lunin svet. Ko je v Kranju razsajala kolera, je prišel na pomoč staremu kranjskemu zdravniku Perku. Podnevi in ponoči je obiskoval bolnike, Marsikaj je doživel. Neke zimske noči se mu je na poti iz Besnice pridružil volk, ki ga je zadel v

spremljal, nato pa se je izgubil v noč. Zdravil je celo poglavarja rokovnjacev. To pa ni bilo kar tako. Rokovnjači so se bali, da bi ne izdal njihovega skrivališča, zato so mu zavezali oči. Toda Pirc bi ne bil Pirc, če ne bi potem povedal, da kljub temu ve, kje je.

Iz Kranja se je let 1850 preselil v Tržič. Kupil si je hišo in odprl lekarno. Rad je zdravil z domačimi zdravili. Slovel je daleč naokrog. Zdravil je celo na Dunaju. Posebno radi so ga imeli po raznih gorenjskih graščinah, kjer je ostajal tudi po več dni.

STRAH V NOGAH

Včasih pa je moral zdraviti tudi drugače. Na Slapu pri Tržiču je berač zažgal senik. Na pogorišče je prisopihal lastnik fužine na Slapu Jabornik, ki je pri obnavljanju v naglici zamenjal čevlja. Sredi noči je prišel v Tržič in prosil Pirca, naj mu prežene strah iz nog. Zdravnik ga je preiskal, mu veli sedeti in sezuti čevlje in potem mu jih je neopaženo zamenjal. V novoletni obračun je Pirc zapisal: V noči s 15. na 16. junij gospodu strah pregnal iz nog. 2 gojd.

Ko je bil še v Kranju, je kmetu iz Kokre pozdravil nogo tako, da mu jih je umil in porezal dolge zakrivljene nohte in mu računal 1 goldinar. Rekel pa mu je: »Ce se ti še kdaj ne bo ljubilo umivati nog in rezati nohtov, pa zopet pridi k meni.«

Velikokrat pa je zdravil tudi zastoj. V Tržiču je Pirc kot zdravnik delal skoro 30 let. Leta 1880 je zbolel in 18. junija umrl.

Andrej Tišler

Naš roman

V slehernem pristanišču bi vas opazili, spričo rdečih las, na ladjskem krovu, kajpada bi morali nositi blue jeans pa težak, temno moder mornariški pulover, poznani trgovino v Benetkah, kjer lahko dobiva vse, kar potrebujeva. — »Sivega,« je odgovorila Franziska, »bi pulover ne mogel biti siv? Siva barva mi pristaja lepše kot modra.« — »Lahko je tudi siva,« je odgovoril, »odpejla se bova ob jadranski obali in preživela ostanek zime na Siciliji, pomladi pa pojdeva na Sinjo obalo, tam lahko najdete službo, kakršno želite, če pač ne boste želeli ostati pri meni.« Pozabil je, da sem morda noseča, na Sinji obali bi bila že v četrtem ali petem mesecu, pa vendar ni pozabil in rekel: »In če dobite otroka, boste poletni najeli majhno stanovanje v Cannesu, pa prevajali, tako da boste imeli kaj početi, preskrbel vam bom prevajalske posle in vas večkrat obiskal; septembra boste rodili in potem bova videla kako dalje.« Franziska je nihalala med ginjenostjo in tihim posmehom. »Moj bog, to je vendar ženitna ponudba, topli bratec mi nudi nekaj, kar je hudo podobno ženitni ponudbi, in to se zgodi prav meni, neverjetno, kako naglo je vse izra-

čunal, normalen možki bi se ne mogel tako naglo in ročno živeti v ženski položaj, prav toplemu bratcu pače v glavo, da bi morala splaviti, rešitev bi bila čudovita, prelepa, da bi bila lahko resnična, skorajda podobna čarovniji, in prav zaradi tega je nekaj narobe, čarovnije ni, in če je, jo bo treba plačati, vsi čarodeji sveta želijo najti Aladina, ki bi jim prinesel čudežno svetilko. In prav je uganila, kajti z obrazom izza cinič, z zlobnim obrazom iz Pavoneja, je dejal: »Brž ko bom opravil to stvar s Kramerjem, lahko odplujeva.«

Tega se je domislila, zdaj, na nabrežju pred Piazzetto, ko se je nameravala izkrcati, in tako je odgovorila: »Predloga ne morem sprejeti, ker boste tedaj že opravili svojo stvar s Kramerjem.«

»Ne nameravam vas zaplesti v to reč,« je rekel, »če je to zapreka, ki se je bojite.«

Zasmejala se je in odkimala. »Ujeli ste me,« je odgovorila. Ko bi le vedela, kaj želi od mene? »Ljudje, ki ne sodijo k drugim, so moja slabost,« je rekel. Prav. In kasneje: »Svoj strah lahko spravim pri vas.« Tudi prav. Slabost in strah sta bila dobra razloga. Vendar nista pomenila pravi in poslednji razlog, da jo je vpredel v to stvar in jo je želel še dalje zapletati. O normalnem možkem bi lahko rekla, da se je vame zaljubil, in dober razlog bi bil, če bi me pozelel. Toda tako ...

»Želim, da bi bili z menoj, to je vse,« je rekel. Kratak, v angleščini tako nevljudno zvoneči stavek je povedal popolnoma odkrito, ne ravno »odkar sem prvič srečal Kramerja, vem, da se

A. A. BEG

dušno niti patetično. »Nekaj dni,« je nadaljeval bo z menoj nekaj zgodilo. In ko sem vas večeraj zagledal v Pavoncju, sem želel, da bi pri tem prisostvovali. Zgolj muhavost, kajpada. Se še

spominjate, kaj sem vam povedal o mrtvih ruskih dekletih — pomenile so mi slabo znamenje? In ko sem zagledal vas, sem vas imel za dobro znamenje.«

»Hudo vraževerni ste,« je rekla Franziska in se prisiljeno nasmehnila. V njem je nekaj prepričljivega. Potem se je ovedela in ubranila hipnoze, kakršno je izžareval celo ob svetlem dnevu v slepljivi jutranji zarji. »Kaj neki naj bi se zgodilo z vami?« je vprašala. »Ce se ne nameravate spametovati, boste ubili Kramerja ali pa Kramer vas. To je vse. In zato ne potrebujete znamenj, ne slabih ne dobrih.«

Spet je ni poslušal. Brž ko začnem svariti, mu samodejna senca zastre pogled. Cuden možki. Bister, hudo samozavesten in majhen, temen, preklet angel, ki pa živi od občutij, znamenj in neprethetanosti. Človek, ki mu ni mogoče pomagati. Res se mu bo nekaj zgodilo. Zaskrbljeno ga je pogledala in potem stopila na kamnite stopnice, ki so od stebra vodile na Piazzetto.

»Pojdite vsaj z menoj večerjat,« je rekel Patrick, »nocoj, preden boste odpotovali.«

»Premislila bom, je odgovorila. Zares bom premislila, čeprav ne bi smela premišljevat. Od-potovati bi morala, ne da bi ga še srečala.

»Nocoj ob sedmih,« je rekel. »Prav tukaj, na istem mestu.« Nenadoma se je plosknil po glavi.

»Moj bog,« je vzkljnil, »na najvažnejše nisem pomislil!«

»In bil je v kajuto in se takoj vrnil. »Tukaj le,« je rekel in ji ponudil dva bankovca, »skoraj bi pozabil, da ste v stiski. Vzemite, prosim!«

Cvetje na grobovih

TEMEN, turoben dan je dobro ponazarjal dan mrtvih. Mrki in težki oblaki so viseli nad pokopališčem, ki je bilo polno ljudi. Grobovi so bili lepo okrašeni s šopki rož in svečami. Svojci so prišli, da bi počastili spomin najdražjih.

Nenadoma je zagrmela salva. Ob visokem belem spomeniku se je zbrala množica ljudi, starih partizanov, svoj-

cev padlih borcev in drugih. Veter je žalostno zavijal nad grobovi in odnašal besede deklamatorjev in govornika.

Slovo

V prijetno toplo izbo je vstopil mladenič s titovko na glavi. Bil je partizanski kurir. Drobnj ženi, partizanski materi je izročil dve pismi. Začudila se je. Navadno je prejela samo eno pismo od svojega sina-partizana. Kurirju se je za pošto lepo zahvalila, in ko je odšel, je z veseljem, nestrpnim pričakovanjem odprla prvo pismo. »Sporočam vam, da leži moj dobri prijatelj, vaš sin težko ranjen v partizanski bolnišnici.« Naprej ni mogla več. Zameglilo se ji je pred očmi. Spet se je živo spomnila dne, ko ji je sin dejal:

»V partizane grem, mama!« Prvi hip je ostrmel. Prešnilo jo je: v partizane, v borbo za svobodo? Moža že dolgo ni imela več. Edino veselje ji je bil sin. Velikokrat je sanjala, kako ji bo stal ob

**mlada
rast**

strani, ko bo postala stara in nezmožna za delo. In sedaj hoče v partizane. Le kdo ga je nagovoril? In nekega dne ji bodo sporočili, da je sin mrtev. Ne, ne bo ga pu-

stila. Saj je še veliko drugih, ki se bodo borili za svobodo. Veliko drugih? Mar nimajo tudi drugi svojih mater, ki trepetajo za njihovo življenje? Kdo bi branil domovino, če bi vse matere branile sinovom v partizane? Tudi njen sin mora iti! In če pade? Tudi brez žrtev ne gre. Ne bo edini. Veliko jih bo še, ki bodo prelili svojo kri za domovino, za svobodo. — In potem je šel. Na materinem obrazu ni opazil solza ob slovesu. Ni pa vedel, da je po njegovem odhodu dolgo, dolgo jokala.

Razveselila se je vsake novice o njem. Težko je čakala njegovega prihoda in vedno ji je bil čas, ki sta ga preživela skupaj, prekratek. Vse do tedaj, ko je prejela usodno pismo iz bolnišnice.

S trésočo roko je starka odprla še drugo pismo. Datum na njem je bil poznejši kot pri prvem.

»Mrtev je,« je dahnila. Potem pa je le prebrala.

»Mama, spet sem zdrav, seveda ne popolnoma. Se nekaj dni bom ostal v bolnišnici, potem pa pridem k tebi.«

Naprej ni mogla več. Solze sreče in ponosa so ji zalile oči...

Majda Umnik, 7 a osnovne šole Senčur

Ogenj na vrhu obeliska je gorel, kot so plamtela srca fistih, ki so se spomnili, kaj so dali za svobodo ljudje, ki tu počivajo.

Bil je mrzel dan, a vendar, topla je bila ljubezen ljudi, ki so vedeli, kaj so izgubili. Marsikatera misel je poletela v daljne gozdove, na mrzle in puste planjave, kjer so prav tako samevali grobovi, na katere se ni nihče spomnil. Prekriti z mahom in zarasli z grmičevjem so še bolj spominjali, da v njih ležijo tisti, ki niso dočakali sadov svojega dela.

Ljudje so se začeli razhajati. Slovesnosti je bilo konec. Droben hladen dež je močil rože in ugašal sveče.

Janez Kenda, 8. razred glasilo blejskih pionirjev »Beli lokvanj«

Nenavadna dela narave

NARAVA je zelo drzen arhitekt. S svojim dolгим in potrpežljivim delom večkrat pripravi človeka, da jo občuduje, da postane pozoren na njeno moč in smisel za lepoto.

Tudi pri nas je bila nevsakdanje navdihnjena v svoji ustvarjalnosti. V mnogih krajih lahko vidimo njena dela, ki s svojo posebno obliko spominjajo na razne živali, ljudi in bitja iz bajk.

Narava se je pri svojem ustvarjanju največkrat posluževala sten. Zato stene fantastičnih oblik največkrat lahko srečamo v planinskih predelih.

Tako na primer lahko vidimo na Velebitu stene, ki imajo obliko človeka, piramide, stolpa, trdnjave.

Nedaleč od Kuršumlije v Srbiji je narava ustvarila 25

piramid, ki spominjajo na delo ljudskih rok. Poznane so pod imenom »hudičeva vas«. Vsekakor pa se je narava najbolj zanimivo poigrala v Prilepu, kjer je poleg Markove trdnjave iz neke velike

stene ustvarila pravega slo-na.

Vse to je narava ustvarila v stoletjih z raztapljanjem kamnitih sten, s pomočjo erozije, sonca, mraza in vetra.

Lastovici

POD STREHO moje hiše, nad oknom, je lastovičje gnezdo.

Tam živita dve lastovki, moji ljubeznivi sosedi. Prek celega dne svobodno letata skozi odprto okno v mojo sobo. Letata, krožita, stojita na omari in knjigah, čivkata nekaj vselega in otožni odhajata.

Moje ljubeznive gostje! A dnevi so postajali hladni. Zaprl sem okno.

Včeraj sta moji sosedi dvakrat potrkali na okno. Potem sta obstala za trenutek na okenski polici. Hoteli sta mi nekaj povedati. Nisem razumel. Nista bili veseli. Delal sem in nisem jima odprl.

Danes pa jih ni bilo več. Najbrž sta odšli. Včeraj sta me hoteli pozdraviti.

Kako žal mi je, da nisem odprl okna.

»Kmalu ko si prišel na vrh, se je poleg mene privarila velika skala in potem se ena. Mislim sem, da si jih iz porednosti zavalil proti meni. Ko pa smo prišli na vrh, te ni bilo nikjer. Iskali smo te in te našli vsega krvavega nad visokim prepadom. Jaz sem ostal pri tebi, drugi pa so šli v vas povedati, kaj se je zgodilo. Začel sem klicati na pomoč. Prišel je lovec Vinko, ki se je ravnokar vračal z lova. Odneseš te je domov. Med potjo si pravil, da te hudo zebe.

Oče in mati sta se zelo prestrašila, ko sta te zagledala. Rešilni avto te je odpeljal v jesniško bolnico.

Franci Kunčič pa je pripovedoval tole: »S teboj sem šel na Jesenice. Ko smo bili nekje v Zirovnici, si začel tako razgrajati po avtomobilu, da je moral ustaviti. Ko smo te umirili, je bilo dobro do Jesenic. Potem so te takoj odnesli v operacijsko dvorano. Bil si v nezavesti.«

Sam pa se spominjam, da sem se dobro zavedel šele sedmi dan, ko sem bil v bolnišnici.

Domači in vaščani so mislili, da bom v bolnišnici podlegel tako hudi poškodbi na glavi. Seveda se je vse to srečno izteklo in nimam nobenih posledic.

Vinko Benedik, 8.a razred osnovne šole Bled

Čez skalo,
visoko
enajst
metrov

Kaj je dobrega v Hollywoodu

□ □ □ □ □ □ □ □ □ □
 □ Piše Vittorio de Sica
 □ □ □ □ □ □ □ □ □ □

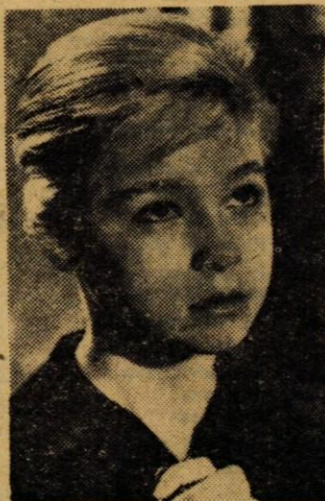
KADAR SE DANES govori ali piše o Hollywoodu, je to ponavadi z nezadovoljstvom ali pa že kar v preteklem času. Sliši se: »Hollywood je mrtev!« in »Nič ne more rešiti Hollywooda!« in »Hollywoodski sistem doživlja poraz za porazom!« Pri vsem tem se nam včasih že skoraj zdi čudno, kako da »tovarna sanj« vendar še vedno dela filme, da ti še vedno prinašajo mnogo denarja (čeprav manj kot nekdanj) in da hollywoodski filmi celo dobivajo priznanja kritike. Zato bo gotovo zanimivo za spremembo prisluhniti tudi »drugi plati zvona«, posebno še, ker je to slavni italijanski režiser in priljubljeni igravec Vittorio de Sica.

RESNICNOST — SLUČAJNA

Če bi me pred petnajstimi leti vprašali, kaj je v Hollywoodu dobrega, bi bil moj odgovor precej tratek: skoraj nič! Hollywood je pital publiko z bikvitom in kakršnakoli resničnost, ki se je prikradla v njegove filme, je bila zgolj slučajna.

Od takrat sem svoje mnenje spremenil. V svojem zadnjem filmu »Zaprti v Altoni« imam tri zvezde, ki jih je Hollywood pripoznal za najboljše iz njihove generacije: Sophia Loren, Maximilian Schell in Frederic March. Scenarista Abbyja Manna pa imam za najboljšega pisca v filmski metropoli. Očitno je tudi Akademija tega mnenja: podelila mu je Oscarja za njegov scenarij »Sojenja v Nürnbergu«.

Kaj pa je bilo narobe v Hollywoodu pred petnajstimi leti? In kaj je zdaj dobrega v njem?

Povojno občinstvo je želelo zabavo, beg iz resničnosti — in to je dobilo v vrsti povprečnih filmov. Ljudje so doživeli ves realizem, kar so ga lahko prebavili — in ta

Audrey Hepburn igra zdaj glavno vlogo v glasbenem filmu »Moja lepa gospa«, ki ga snema režiser George Cukor po zelo uspelem odrskem musicalu z istim naslovom, ki je priredba »Pygmaliona« Bernarda Shawa

beseda je bila na Sunset Boulevardu najzanesljivejše sredstvo, da ti pokažejo vrata.

DRAMATIČEN RAZVOJ

Bil je čas, ko sem mislil, da se Hollywood ne bo nikoli spremenil; in preteklo je res mnogo časa, preden so producenti spoznali, da se je razpoloženje občinstva spremenilo. Toda neko od leta 1950 je ameriški film doživel dramatičen razvoj, ki ga je mnogo bolj približal umetnosti.

Zame se je to začelo z nastankom filmov »Tramvaj poželenje« in »Na obali«. Ko sem ju videl, sem se zdrznil na svojem stolu: Hollywood je držal zrcalo življenju in ga odseval v ostri in jasni luči.

Nisem prav verjel, da bi se te težnje lahko obdržale. Ti filmi, sem si dejal, so izjeme, redkosti. Toda — izkazalo se je, da so napovedovali novo in odraslo obdobje, ki ga je podprlo in — čeprav

BOLJ CENIM SREDINO

Ko sem pred mnogimi leti prvič obiskal Hollywood, me je imelo, da bi se že z naslednjim letalom vrnil v Italijo. Zgrozil sem se ob filmih, ki so prihajali iz studijev. Danes pa bi se rad vrnil tja, in kar se mene tiče, bolj cenim sredino med hladnim, popolnoma realističnim filmom in bolj plitkim filmom, ki pa je vendarle še lahko dobra, solidna zabava.

Nikoli nisem zanikal sposobnosti Hollywooda, da zabava. Določil je meje tržišča s spektakli in njegovi glasbeni filmi so neprekosljivi.

Mislim, da se mora Hollywood še vedno marsičesa naučiti. Celó še danes je najti v njegovih realističnih temah težnjo, da bi življenje, kakršno je v resnici, olepšal: Mnogokrat sem bil razočaran nad filmi, ki bi bili lahko inteligentna, dobra dela, pa jim ni prav uspelo spoprijeti se z resničnostjo.

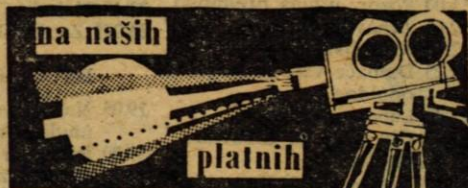
Toda direktorske hodnike Sunset Stripa pometta veter sprememb. Mladi producenti, režiserji in scenaristi dobivajo besede.

Tako so začeli močni in občutljivi ljudje, kakršna sta John Cassavettes in John Frankenheimer, izdelovati prvovrstne filme. Kdo bi mogel oporekati močnemu, skoraj dokumentarnemu »Ptičarju iz Alcatraza«?

Hollywood se počasi zaveda, da je treba dati filmskim ustvarjalcem svobodo izpovedi in izraza. Pri »Zaprtih v Altoni« ne bi bil mogel imeti bolj prostih rok. Če ne bi bilo tako, tudi ne bi bil nikoli pristal, da se načrta lotim.

Z gotovostjo čutim, da se bomo osvobodili formalne preteklosti, ki so mrtve.

In čutim, da bo to kmalu.

»BUTTERFIELD 8« ameriškega režiserja Daniela Manna (Vrni se, mala Sheba, Tetovirana roža, Cajnica) po povesti Johna O'Hare je film o tako imenovani »callgirl«, dekletu, ki ga lahko dobite, če le zavrtite telefonsko številko... Na številko BUT (terfield) 8 odgovarja lepa Elisabeth Taylor! Razen nje igrata Laurence Harvey in Eddie Fisher. Zanimivo delo!

»FRA DIAVOLO« v režiji Hala Roacha je komedija priljubljenih starih komikov Stana Laurela in Oliverja Hardyja, v kateri sta seveda le slaba pomoč rokomožavhu Fra Diavolu pri njegovi kraji dragocenega nakita.

RADIJSKI

SPORED

OD 2. NOVEMBRA DO 8. NOVEMBRA

Poročila poslušajte vsak dan ob 4.05., 5.05., 6., 7., 8., 10., 12., 13., 15., 17., 22., 23., in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30. uri. Ob nedeljah pa ob 6.05., 7., 9., 12., 13., 15., 17., 22., 23. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30. uri.

SOBOTA

- 8.05 Melodije za konec tedna
- 8.55 Radijska šola za nižjo stopnjo
- 9.25 Iz albuma skladb za mladino
- 9.45 Solistična zabavna glasba
- 10.15 Nekaj domačih z malimi ansambli
- 10.35 Bolgarski moški zbor »Gusla«
- 11.00 Pozor, nimaš prednosti
- 12.15 Kmetijski nasveti
- 12.25 Trio Bardorfer in kvartet Zvonček
- 12.40 Lepe melodije
- 13.30 Glasbeni sejem
- 14.35 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo
- 15.15 Zabavna glasba
- 15.40 Amaterji pred našim mikrofonom
- 16.00 Vsak dan za vas
- 17.05 Gremo v kino
- 17.35 Pesmi in pesni jugoslovanskih narodov
- 18.00 Aktualnosti doma in v svetu
- 18.10 Recitali velikih pevcev
- 18.45 Novo v znanosti
- 19.05 Glasbene razglednice
- 20.00 Naši pevci — tuje popevke
- 20.20 In memoriam Mihailo Habul
- 21.00 Sobotni ples
- 22.10 Oddaja za naše izseljence
- 23.05 Prijeten konec tedna

DRUGI PROGRAM

- 19.05 Iz opernega sveta
- 20.15 Malo za ples, malo za zabavo
- 20.45 Od plošče do plošče
- 21.00 Odmevi s salzburskega festivala
- 22.44 Glasba za lahko noč

NEDELJA

- 6.00 Dobro jutro
- 6.30 Napotki za turiste
- 7.40 Pogovor s poslušavci
- 8.00 Mladinska radijska igra
- 8.38 Z mladimi pevci po svetu
- 9.05 Naši poslušavci čestitajo

- in pozdravljajo — I.
- 10.00 Se pomnite tovariši
- 10.30 Iz tujih koncertnih odrov
- 11.30 Nedeljska reportaža
- 11.50 Solistični instrumenti zabavne glasbe
- 12.05 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo — II.
- 13.30 Za našo vas
- 13.50 Koncert pri vas doma
- 14.10 Nekaj melodij in ritmov
- 15.15 Skladbe Dvoržaka in Musorgskega
- 16.00 Humoreska tega tedna
- 16.20 Naš glasbeni avtomat
- 17.05 Majhni ansambli
- 17.15 Radijska igra
- 18.17 Glasba iz znamenitih oper
- 19.05 Glasbene razglednice
- 20.00 Izberite svojo popevko
- 21.00 Njihovi rokopisi
- 22.10 Zaplešite z nami
- 23.05 Nočni koncert

DRUGI PROGRAM

- 12.00 Nedeljski koncert ob dvanajstih
- 13.10 Slavni pevci v priljubljenih operah
- 14.00 Napevi iz glasbenih revij
- 14.30 Instrumentalna poezija Josefa Suka
- 15.15 Za vsakogar nekaj
- 19.41 Plesni orkester Ray
- 19.05 Sinfonija št. 3 Anthony
- 20.10 Balkanofonija
- 20.45 Koncert št. 4
- 21.00 V nedeljo zvečer
- 22.10 Iz komornega opusa Antona Lavrina in Janeza Matičiča

PONEDELJEK

- 8.05 Domači in tuji virtuozni vam igrajo
- 8.35 Poje Akademski oktet
- 8.55 Za mlade radovedneže
- 9.25 Sestanek z orkestrom Martin Guld in Hal Kanner
- 10.15 Finale opere Sevillski brivec
- 10.35 Naš podlistek
- 10.55 Glasbeni intermezzo
- 11.00 Pozor, nimaš prednosti
- 12.05 Zabavna glasba
- 12.15 Kmetijski nasveti

12.25 Nekaj novejših posnetkov Tria Avgusta Stanka

- 12.40 Lepe melodije
- 13.30 Glasbeni sejem
- 14.35 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo
- 15.15 Zabavna glasba
- 15.45 S knjižnega trga
- 16.00 Vsak dan za vas
- 17.05 Iz opernega albuma
- 18.00 Aktualnosti doma in v svetu
- 18.10 Zvočni mozaik
- 18.45 Svet tehnike
- 19.05 Glasbene razglednice
- 20.00 Skupni program JRT
- 23.15 Plesna glasba
- 23.05 Literarni nokturmo
- 22.10 Pisana paleta

DRUGI PROGRAM

- 19.05 Začetni tečaj angleščine
- 19.20 Operni ansambli starega in novega sveta
- 20.10 Zvočni portret
- 20.10 Zvočni portret ansambli Jožeta Privška
- 20.45 Devet narodnih za sopran
- 21.00 Za oddih in zabavo

TOREK

- 8.05 Domače viže za prijetno jutro
- 8.30 Igrajo vam veliki zabavni orkestri
- 8.55 Radijska šola za srednjo stopnjo
- 9.25 Odlomki iz slovenskih oper
- 10.15 Trikrat petnajst
- 11.00 Pozor, nimaš prednosti
- 12.05 Zabavna glasba
- 12.15 Kmetijski nasveti
- 12.25 Petnajst minut z domačimi narodnimi ansambli
- 12.40 Lepe melodije
- 13.30 Od uverture do valčka
- 14.05 Radijska šola za višjo stopnjo
- 14.35 Slovenske narodne pesmi
- 15.15 Zabavna glasba
- 15.30 V torek nasvidenje
- 17.05 Koncert po željah poslušavcev
- 18.00 Aktualnosti doma in v svetu
- 18.10 Instrumentalni solisti zabavne glasbe
- 18.25 Plesni orkester RTV Ljubljana
- 18.45 Na mednarodnih križpotjih
- 19.05 Glasbene razglednice
- 20.00 Skupni program JRT
- 20.20 Radijska igra
- 21.57 Glasbena medigra
- 22.10 Hammond orgle
- 22.15 Skupni program JRT
- 23.05 Komorni koncert

DRUGI PROGRAM

- 19.05 Tečaj makedonskega jezika
- 19.20 Deset minut z vašimi ploščami
- 19.30 Veliki violinisti
- 19.42 Nocturno št. 3
- 20.00 Po svetu jazza
- 20.45 Zvoki ob kaminu
- 21.00 Glagolska maša
- 21.43 Melodije južnih morij

SREDA

- 8.05 Jutranji divertimento
- 8.55 Pisani svet pravljic in zgodb
- 9.25 Glasba ob delu
- 10.15 Narodne pesmi iz Sovjetske zveze
- 10.45 Clovek in zdravje
- 10.55 Glasbeni intermezzo
- 11.00 Pozor, nimaš prednosti
- 12.05 Zabavna glasba
- 12.15 Kmetijski nasveti
- 12.25 Kar po domače
- 12.40 Lepe melodije
- 13.30 Romanca in scherzo
- 14.05 Radijska šola za srednjo stopnjo
- 14.35 Znano in priljubljeno
- 15.15 Zabavna glasba
- 15.40 Skladbe in pesmi Srečka Kosovela
- 16.00 Vsak dan za vas
- 17.05 Iz glasbene grafike
- 17.35 Iz fonoteke radia Koper
- 18.00 Aktualnosti doma in v svetu
- 18.10 Partizanske pesmi
- 18.25 Rapsodija
- 18.45 Ljudski parlament
- 19.05 Glasbene razglednice
- 20.00 Skladatelj Lucijan Marija Škerjanc
- 20.40 Iz jugoslovanske zabavne glasbe
- 21.05 Skupni program JRT
- 22.10 Zvočni kaleidoskop
- 23.05 Literarni nokturmo
- 23.15 Izložba plošč

DRUGI PROGRAM

- 19.05 Tečaj ruskega jezika
- 19.20 Vodič po orkestru za mlade ljudi
- 19.38 Radj jih poslušate
- 20.05 Iz repertoarja zbora Rdeče armade
- 20.45 Dve lirični pesmi
- 20.55 Mednarodna radijska in televizijska univerza
- 21.10 Moderni plesni ritmi

ČETRTEK

- 8.05 Opera in balet
- 8.55 Radijska šola za višjo stopnjo
- 9.25 Slovenski pevci,
- 10.15 Pihalne godbe
- 10.30 Pet minut za novo pesmico
- 11.00 Pozor, nimaš prednosti
- 12.05 Zabavna glasba
- 12.15 Kmetijski nasveti
- 12.25 Domače viže za prijetno opoldne
- 12.40 Lepe melodije
- 13.15 Obvestila in zabavna glasba
- 13.30 Glasbeni sejem
- 14.35 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo
- 15.15 Zabavna glasba
- 16.00 Vsak dan za vas
- 17.05 Majhni zabavni ansambli
- 17.15 Turistična oddaja
- 18.00 Aktualnosti doma in v svetu
- 18.10 Pianist Lev Oborin

18.45 Ta teden v skupščinskih odborih

- 19.05 Glasbene razglednice
- 20.00 Četrtkov večer domačih pesmi in napevov
- 20.45 Lahka glasba v izvedbi Vzhodnonemškega radia
- 21.00 Lirika skozi čas
- 21.40 Serenada za trobento
- 22.10 Orkestralni intermezzo
- 22.15 Skupni program JRT
- 23.05 Popevke in plesni ritmi
- 23.20 Skupni program JRT

DRUGI PROGRAM

- 19.05 Tečaj srbskega jezika
- 19.20 Klavirski trio
- 19.45 Od kitare do big banda
- 20.08 Odlomki iz opere La Boheme
- 20.45 Klasična sinfonija
- 21.00 Melodije po pošti

PETEK

PETEK, 8. novembra

- 8.05 Jefejeva prisega — kantata
- 8.33 Majhni zabavni ansambli
- 8.55 Pionirski tednik
- 9.55 Med suitami
- 10.15 Iz Figarove svatbe
- 10.35 Novosti na knjižni polici
- 10.55 Komorni intermezzo
- 11.00 Pozor, nimaš prednosti
- 12.05 Zabavna glasba
- 12.15 Kmetijski nasveti
- 12.25 Ansambel Borisa Franka s pevci
- 12.40 Lepe melodije
- 13.30 Pri domačih vokalnih in instrumentalnih solistih
- 14.05 Radijska šola za nižjo stopnjo
- 14.35 Za ljubitelje domačih napevov
- 15.15 Napotki za turiste
- 15.45 Jezikovni pogovori
- 16.00 Vsak dan za vas
- 17.05 Popoldne pri skladatelju Händlu
- 18.00 Aktualnosti doma in v svetu
- 18.10 Poje zbor JLA
- 18.30 Pripoveduje Bojan Adamič
- 19.05 Glasbene razglednice
- 20.00 Revijska glasba
- 20.15 Tedenski zunanjepolitični pregled
- 20.30 Iz jugoslovanske komorne glasbe
- 21.00 Hammond orgle
- 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih
- 22.15 Skupni program JRT
- 22.45 Melodije za lahkonoč
- 23.005 Zvočni kaleidoskop

DRUGI PROGRAM

- 19.05 Nadaljevalni tečaj angleščine
- 19.20 Poem za violino
- 19.36 Minuta za razvedrilo
- 20.00 Stirje samospevi Mirka Poliča
- 20.15 Sonata za klarinet in klavir
- 20.45 Srečanje s pevcem Cliffordom Richardom
- 20.55 Nenavadne zgodbe iz znanosti in domišljije
- 21.10 Glasbena medigra
- 21.15 Jazz na koncertnem odru

Kranj »CENTER«

2. novembra angleški barvni VV film **OBOROZENI ROP** ob 18. in 20. uri, ameriški barvni CS film **BUTTERFIELD** ob 22. uri
 3. novembra angleški barvni film **OBOROZENI ROP** ob 14., 18.30 in 20.30, ameriški barvni CS film **NUNA** ob 16. uri
 4. novembra ameriški barvni CS film **BUTTERFIELD** ob 18. in 20. uri
 5. novembra ameriški barvni CS film **BUTTERFIELD** ob 18. in 20. uri
 6. novembra ameriški barvni CS film **BUTTERFIELD** ob 18. in 20. uri

Kranj »STORŽIČ«

2. novembra ameriški film **TRIJE IZ TEKSASA** ob 15.30, ameriški barvni CS film **NUNA** ob 17.30 in 20. uri, premiera ameriškega filma **FRA DIAVOLO** ob 22.30
 3. novembra ameriški barvni VV film **PRERIJA, KI IZGINJA** ob 10. uri matineja, ameriški film **TAJNI DRUZABNIK** ob 14. in 20.30, angleški barvni film **OBOROZENI ROP** ob 16. uri, ameriški barvni CS film **NUNA** ob 18. uri
 4. novembra ameriški film **FRA DIAVOLO** ob 16., 18. in 20. uri
 5. novembra ameriški film **FRA DIAVOLO** ob 16., 18. in 20. uri
 6. novembra ameriški film **FRA DIAVOLO** ob 16., 18. in 20. uri

Stražišče »SVOBODA«

2. novembra ameriški film **TAJNI DRUZABNIK** ob 20. uri
 3. novembra ameriški film **TAJNI DRUZABNIK** ob 15. in 17. uri

Cerklje »KRVAVEC«

2. novembra nemški barvni film **FREDDIE POD TUJIMI ZVEZDAMI** ob 19.30
 3. novembra nemški barvni film **FREDDIE POD TUJIMI ZVEZDAMI** ob 15. in 17. uri, ameriški film **TRIJE IZ TEKSASA** ob 19. uri

Naklo

3. novembra ameriški barvni CS film **POTOVANJE V SREDIŠČE ZEMLJE** ob 16. in 19. uri

Zravnica
 2. novembra italijanski film **GARSONJERA**
 3. novembra angleški film **TIGROV ZALIV**

Dovje-Mojstrana
 2. novembra angleški film **TIGROV ZALIV**
 3. novembra italijanski film **GARSONJERA**

Koroška Bela
 2. novembra nemški barvni film **GRASCINA STRAHOV**
 3. novembra ameriški barvni CS film **LJUBITE BRAHMSA**
 4. novembra ameriški film **MASCEVALEC ZORRO**
 Kranjska gora
 CS film **LJUBITE BRAHMSA**
 1. do 2. novembra ameriški SA

7. novembra španski film **MARINA** ob 18. in 20. uri
LAZNI ZAKON ob 20. uri
 8. novembra angleški film **CAS BREZ USMILJENJA** ob 20. uri

gledališče

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE v Kranju

NEDELJA, 3. novembra ob 10. uri **URA PRAVLJIC** — tretji program
TOREK, 5. novembra ob 16. uri red **DIJASKI** — literarno satirični kabaret **SMEH NI GREH**, ob 19.30 red **PREMIERSKI** — literarno satirični kabaret **SMEH NI GREH** — gostuje Mestno gledališče ljubljansko.

3. novembra angleški barvni film **USODNA CIGANKA** ob 16. in 20. uri
 5. novembra ital.-nem. film **MARINA** ob 20. uri
 6. novembra ital.-nem. film **NAPADA** ob 15. in 19.30
 7. novembra italijanski film **KROSNJARJI** ob 19.30

Radovljica

2. novembra nemški barvni film **JAZ NISEM CASANOVA** ob 20. uri
 2. novembra ital.-nem. film **MARINA** ob 18. uri
 3. novembra nemški barvni film **JAZ NISEM CASANOVA** ob 18. in 10. uri matineja

Kropa

2. novembra nemški film **ROŽE ZA DRŽAVNEGA TOZILCA** ob 20. uri
 3. novembra italijanski barvni film **NOC VELIKEGA**

Jeseniški hokejisti

Športne prireditve

• HOKEJ

Jesenice — Danes zvečer bo na umetnem drsališču pod Mežakljo mednarodna hokejska tekma med švedskim moštvom Skoenvik in Jesenicami. — Pričetek ob 19. uri.

• NOGOMET

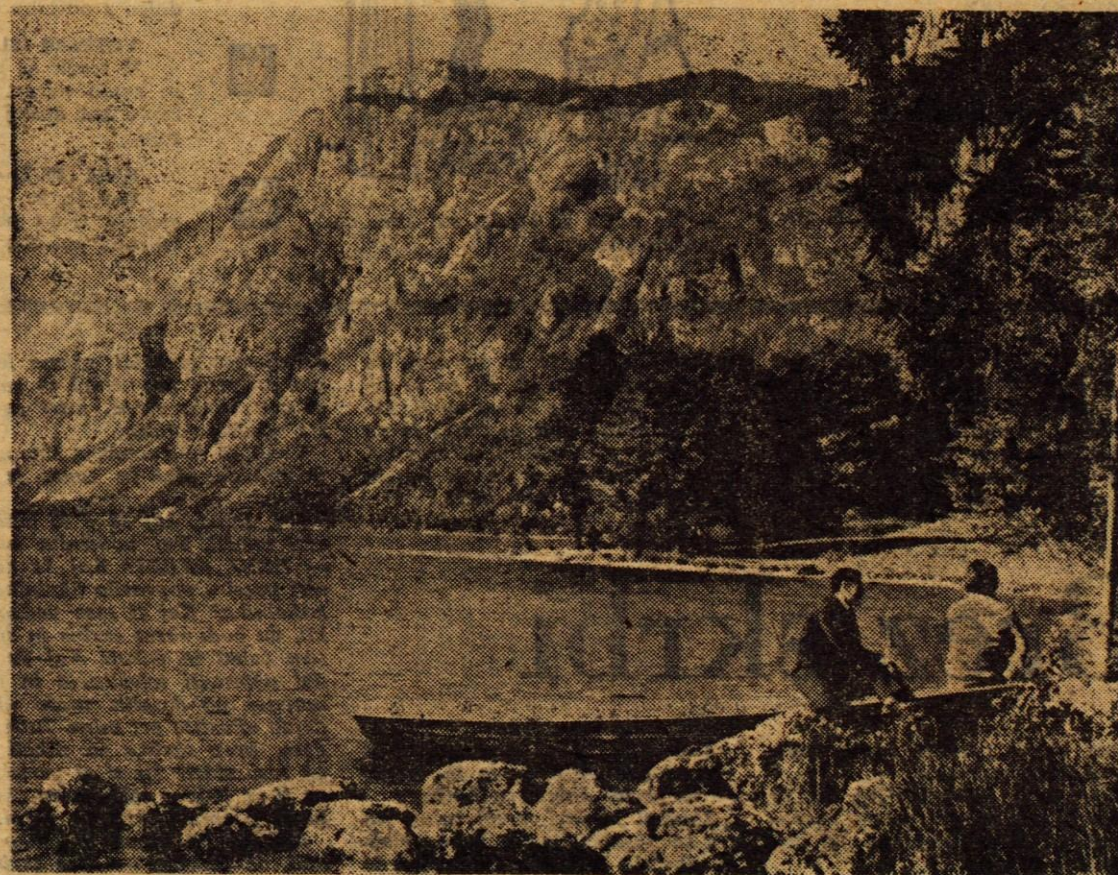
Zaradi televizijskega prenosa z nogometne tekme Jugoslavija : CSSR bodo srečanja devetega kola gorenjske nogometne lige odigrana v nedeljo dopoldne, in sicer po naslednjem razporedu — v Stražišču **Mladost** : **Jesenice** ob 9.30, v Senčurju **Svoboda** : **Naklo** ob 10. uri, v Železnikih **Železniki** : **Lesce** ob 9.30, v Kranju **Triglav B** : **Tabor** ob 14. uri in na Bledu **Bled** : **Škofja Loka** ob 10. uri, medtem ko bo moštvo Tržiča tokrat prosto.

• ROKOMET

V zadnjem kolu republiške lige so na sporedu naslednja srečanja, ki bodo odigrana v nedeljo (moški) — **Mladost** : **Slovan** (ob 10. uri v Stražišču), **Tržič** : **Olimpija** (ob 10. uri v Tržiču); ženske — **Mladost** : **Slovan** (ob 11. uri v Stražišču).

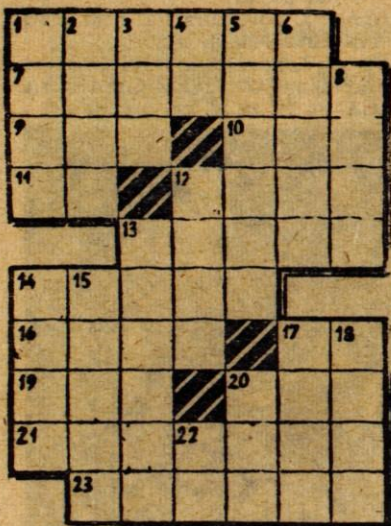
Tudi v ljubljanski conski ligi je v nedeljo na sporedu zadnje kolo. Sava bo ob 10.30 doma igrala z moštvom Šiške, **Duplje** pa bodo nastopile na tujem proti **Svobodi**.

V devetem kolu gorenjske lige bodo odigrane naslednje tekme — **Radovljica** : **Duplje B** ob 10. uri, **Križe** : **Storžič** ob 10. uri, **Mladost B** : **Tržič B** ob 8.30, **Krvavec** : **Savica** ob 8.30, moštvi **Selc** in **Zabnice** pa sta prosti.

Bohinj v jeseni

Križanka št. 40

Vodoravno: 1. omenitev, 7. kontrola, 9. grška črka, 10. lijak, 11. kazalni zaimek, 12. brezpravno ljudstvo, 13. povešanje, 14. fotografija, 16. obrat, 17. avtomobilska oznaka Svetozarevo, 19. češka pritrdilnica, 20. pod, 21. strogi izpit na visokih šolah, 23. tintovje.

Navpično: 1. kis, 2. žensko ime (Glavna oseba v Samorastnikih), 3. števnik, 4. različna soglasnika, 5. hetmansko žezlo, 6. operni spevi, 8. grčki junak pred Trojo, 12. del telesa, 13. čolnič iz enega debla, 14. prileten, 15. sovjetski satelit, 17. največji sesavec na kopnem, 18. posoda za rože, 20. število, 22. stara slovanska pijača.

Rešitev križanke št. 39

Vodoravno: 1. Besnica; 8. anti-mon; 9. Ra; 10. kalo; 11. som; 12. snet; 14. DU; 16. poligon; 18. aranžma.

Zenska pohvala

— Končno sem srečala pravega gentlemana!

Nepotreben strah

— Ne bojte se strele, saj smo napeljali strelovod!

HOROSKOP

Velja od 2. do 9. novembra

OVEN (21. 3. — 20. 4.)

Na čustvenem področju se obeta uspeh, ki pa bo postljal z bodicami ljubosumnosti. Izkoristi teden za obiskovanje znancev, ki jih že dlje časa zanemarjaš. Kmalu bodo potrebni za rešitev finančne stiske.

BIK (21. 4. — 20. 5.)

Previdnost pri navezovanju stikov z ljudmi, ki so ti simpatični. Kar zadeva poslovne načrte, ne vztrajaj pri njih, pa tudi prevelika črnogledost ni priporočljiva. Privoščiči si malce več vsestranskega počitka.

DVOJKA (21. 5. — 20. 6.)

Teden bo zelo razgiban. Obiska ljudi iz daljnih krajev se sila razveseliš, malo pa te spravi v zadrego, ker bodo prišli lačni in žejni. Od srede na petek te muči nepotrebna skrb.

RAK (21. 6. — 22. 7.)

Srečaš ljudi, ki jih že dolgo časa ni bilo na spregled. Od njih zveš prenekatero novico, ki pa te naj ne spravijo s tira. Pazi, kako se oblečeš za izlet. Obeta se ti prehlad s trajnejšimi posledicami. Napravi zalogo robcev.

LEV (23. 7. — 22. 8.)

Skušaj se brzdati, da se izogneš sporu z drago osebo. Nekoga prizadeneš s svojo flegmatiko, drugega pa razočaraš s solzami. Pismo od daleč.

DEVICA (23. 8. — 22. 9.)

Zaradi sumničenja se te bo družba izogibala. Izkazalo se bo, da je pozabljivost vsemu kriva in opravičilo bo terjalo precejšen davek. Dobro se obleči, ko greš na obisk, ker se zadržiš do poznega večera. Nahod zna trajati tja do spomladi.

TEHTNICA (23. 9. — 22. 10.)

Naposled le premagaš živčnost, kar bo olajšalo stike z ljudmi. Zaradi domačih nesporazumov ne stresaj jeze v službi. Povabilo sprejmi, darila pa ne.

SKORPIJON (23. 10. — 22. 11.)

Nekdo bo presenetil z darilom, da ti bo nerodno. Pohvale, ki jih prejmeš so špekulativnega značaja. Skrajna previdnost, da ne zaideš v dolgove.

STRELEC (23. 11. — 22. 12.)

Po lastni krivdi se znajdeš v neugodnem položaju. Ne zatekaj se po pomoč k žlahiti, ker bo dvakratno vračanje z obrestmi preveč za tvoj zapufani žep.

KOZOROG (23. 12. — 20. 1.)

Razmišljaš o posojilu, pri tem pa upoštevaj že darila za dedka Mraza, da se komu ne bi preveč zameril. Ne odlašaj predolgo z obljubo dano sosedu, da ne bo čenč.

VODNAR (21. 1. — 19. 2.)

V torek se doma zagovoriš in nastopi tihi teden. Grožnje se znajo tokrat uresničiti, zato jih vzemi resno in ne za rezervno kot doslej. Ne obupavaj, saj imaš prijatelje, ki ti pomorejo.

RIBI (20. 2. — 20. 3.)

Cas je že, da izpolniš neko obljubo. Če se tista oseba spomni, ti bo malce nerodno, ker ona ne izbira besed in okolja. Občutiš potrebo po počitku, pa si ga le privoščiči.

Ljudski pregovor pravi: »Kar se Janezek nauči, to Janezek zna.« In moj prijatelj Janez se še marsičesa ni naučil. Sonce je bilo še toplo, pravzaprav topli dnevi so se šele pričeli, ko je Janez že naročil premog.

skrbi. Mimogrede je vprašal, če je premog že prišel. Ni ga še bilo, toda — saj se še ne mudi. Minilo je nekaj časa in odšel je na »Kuriyo« in povprašal. »Oprostite, majhen zastoj v prometu. Kmalu ga boste dobili, brez skrbi.«

uslužbenec zagledal, se mu je zopet prijazno nasmehnil in ga potolažil: »Brez skrbi, jutri ga boste gotovo dobili.«

Vrnil se je domov, s sinom sta pospravila klet in zopet je čakal...

Joj, Janez, kaj se v 45 letih še nisi naučil, kaj pomenita besedi — BREZ SKRBI? Kaj še nikoli nisi nesel v popravilo likalnika ali kuhalnika? Kaj ti niso vedno rekli, da bodi »brez skrbi« in si potem čakal in čakal? Kaj še nisi dal popraviti televizorja in ti je mojster po desetih urah »delal« dejal: »Pustite pri miru. Jutri pridem, brez skrbi,« in nikoli več ga nisi videl? In ti si verjel, ko so ti že 14-krat rekli »brej skrbi,« in si pospravil klet in čakal.

Mislim, da bi se že lahko naučil, da besedici — brez skrbi — pomenita isto, kot — ne boš ga še dobil.

Brez skrbi

»Brez skrbi, premog boste dobili do srede avgusta.«

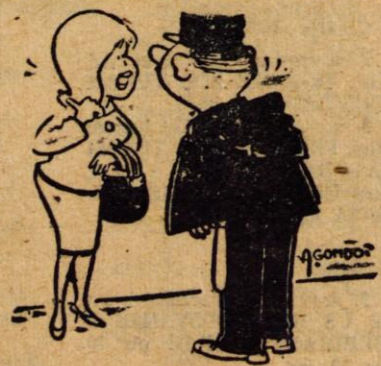
In Janez je bil pomirjen. Sel je na počitnice, doma pa je gospodovala tašča za primer, če bi pripeljali premog.

Dopusta je bilo konec in Janez se je vrnil tjav, spočit in brez

Minilo je nekaj časa, zopet je posredoval, odgovor je bil enak: »Brez skrbi, dobite ga kmalu!«

Zapihal je prvi mrzel veter, jutra so postala hladna, nebo oblačno. Pričelo je deževati. Janez se je razjezil in odšel na »Kuriyo«. Prišel je ves premočen in ko ga je

Pred zaporom

— Čakam na fanta... rekli je, da bo zvečer pobegnil iz zaporal